

Vermoedelijk waren het de twee artikelen in *Het Parool* die bij het Openbaar Ministerie te Amsterdam ernstige ongerustheid wekten – stellig heeft ook de officier van justitie te Zwolle die Schrieke omtrent het ene, hem bekende sterfgeval ingelicht had, collega's in den lande gewaarschuwd. Hoe dat zij, eind november brachten de twee advocaten-generaal bij het Amsterdamse gerechtshof, mr. J. Versteeg en mr. A. A. L. F. van Dullemen, en de officier van justitie bij de Amsterdamse rechtbank, mr. H. A. Wassenbergh, een bezoek aan de procureur-generaal, de NSB'er mr. J. Feitsma. Zij hadden, zeiden zij, van ernstige mishandelingen 'in de gevangenis in Duitsland' en in Ommen vernomen; in Ommen zou ook één gevangene overleden zijn. 'Indien', zeiden zij, 'het juist zou zijn dat de gevangenen zijn blootgesteld aan een behandeling die volgens Nederlandse voorschriften niet toelaatbaar moet worden geacht en die indruist tegen Nederlandse traditie . . ., dan zou de rechtbank zich genoodzaakt zien, met dit ernstiger leed reeds rekening te houden bij het opleggen der straf.' Op 4 december herhaalde Feitsma die mededelingen in de wekelijkse vergadering der procureurs-generaal ten departemente. Schrieke antwoordde dat het sterfgeval te Ommen geen gevolg was geweest van mishandeling. Wat 'de gevangenis in Duitsland' betrof, was de toestand inderdaad 'minder goed' geweest, maar daar werd nu krachtig ingegrepen, tot Ommen had mr. Korteweg 'regelmatig toegang' en ook daar zouden 'de wantoestanden' niet herhaald worden.

Kon hij iets aan Versteeg, van Dullemen en Wassenbergh zeggen, vroeg Feitsma. Dat achtte Schrieke niet wenselijk: de Duitse overheid wees 'controle van de Nederlandse instanties' af, trouwens: 'ruim een maand geleden zijn reeds afdoende maatregelen getroffen.'¹

Was Schrieke daar toch niet helemaal zeker van? Daar lijkt het op. Hij vroeg of de vijf procureurs-generaal een bezoek aan Ommen konden brengen. Er werd verlof toe verleend. Van dat verlof maakten mr. de Rijke (Arnhem) en mr. ir. N. J. van Leeuwen (Den Bosch) gebruik. Het viel Schwier en Diepgrond niet moeilijk om beiden om de tuin te leiden.

★

Tot 30 november (Ommen was toen dus ruim vijf maanden in gebruik) waren in totaal tweeduizendachthonderdvijftig Nederlandse gevangenen naar het nieuwe strafdorp gezonden. Van hen waren achthonderdzeven-entertig wegens het uitzitten van hun straf uit het kamp ontslagen. Van de

¹ Vergad. p.g.: Notulen, 4 dec. 1942, p. 7.